

Το BAB2016 με τα μάτια των Βιβλίων Ανομίας

Το Βαλκανικό Αναρχικό Φεστιβάλ Βιβλίου (Balkan Anarchist Bookfair) γεννιέται σαν ιδέα το 2003 στη Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας. Το φεστιβάλ, με τις ανάλογες διακοπές, θα ταξιδέψει σε διάφορες βαλκανικές πόλεις. Από ελληνικής σκοπιάς, άοκνες υπήρξαν οι προσπάθειες συντροφισμών/ων από Θεσσαλονίκη για την οργάνωση βαλκανικών δικτύων, με αποτέλεσμα το BAB του 2009 να φιλοξενηθεί στη Νύφη του Θερμαϊκού. Μέσω αυτών των δικτύων δημιουργήθηκαν οι πρώτες επαφές μεταξύ συντρόφων/ισσων από τα Γιάννινα με αντίστοιχους/ες από τα Βαλκάνια. Ήδη από το 2012 υπήρξαν επισκέψεις και ανταλλαγές εκδηλώσεων, κυρίως με πόλεις της πρώην Γιουγκοσλαβίας. Από τις 23 έως τις 25 Ιούνη 2016 διοργανώθηκε στα Γιάννινα το 10^ο Βαλκανικό Αναρχικό Φεστιβάλ Βιβλίου.

Το υπόστρωμα

Η δημιουργία της ομάδας διακίνησης εντύπων Βιβλία Ανομίας (Νοέμβρης 2013) και – κυριότερα- η δημιουργία του ελευθεριακού εργαστηρίου F451 (Φλεβάρης 2015), με την επακόλουθη στέγαση των δραστηριοτήτων του Κινηματικού Αρχείου Ιωαννίνων και των Βιβλίων Ανομίας, συνετέλεσαν στη διάδοση της κουλτούρας του βιβλίου. Αξίζει να τονιστεί ότι το 2015 υπήρξαν 4 εκδόσεις στην πόλη μας που προήλθαν από αυτοοργανωμένες προσπάθειες¹. Διάφορες ομάδες ανέπτυξαν δράσεις και εκδηλώσεις προσανατολισμένες προς τη βαλκανική, ενώ και το πολυπολιτισμικό παρελθόν της πόλης συνεισέφερε στο να καταστεί η ιδέα της διεκδίκησης του BAB2016 ως ελκυστική. Επιπλέον θεωρήσαμε ότι το BAB μπορεί να επιδράσει θετικά προς το χώρο της πόλης (π.χ. διάνοιξη νέων προοπτικών, δημιουργία σχέσεων ή ενίσχυση της κουλτούρας του διεθνισμού), αλλά και η πόλη θετικά προς το θεσμό του φεστιβάλ. Οι κινηματικές υποδομές των Ιωαννίνων (π.χ. για στέγαση των συμμετεχόντων ή για τεχνική κάλυψη των εκδηλώσεων) είναι σε τέτοιο βαθμό ανεπτυγμένες που μπορούν να αποτελέσουν και πηγή έμπνευσης για τους Βαλκάνιους συντρόφους/ισσες.

Η προεργασία

Την πρωτοβουλία για τη διοργάνωση του BAB την αναλαμβάνουμε ως Βιβλία Ανομίας, απευθύνοντας κάλεσμα τον Οκτώβρη του 2015 σε πολιτικές, κοινωνικές και συνδικαλιστικές συλλογικότητες που εγγράφονται σαφώς στο ρεύμα της αυτοοργάνωσης. Στο κάλεσμα ανταποκρίθηκαν 11 συλλογικότητες, ενώ αποφασίστηκε πως την ευθύνη του BAB θα φέρει η διοργανωτική συνέλευση αποτελούμενη από τις ομάδες². Από τα μέσα

¹ Abolish Restaurants από το Κινηματικό Αρχείο Ιωαννίνων, The Fixer από την ομάδα Ενάντια στη Λήθη, Ημερολόγιο 2015 με αναφορά σε ιστορικά-πολιτικά στοιχεία της πόλης μας από τον Αυτοδιαχειριζόμενο Κοινωνικό Χώρο Ιωαννίνων, συλλογή διηγημάτων Ο Αγαλμάνθρωπος από το σύντροφο Ν.Χρηστίδη.

² Κατάληψη Αντιβίωση, Κατάληψη Acta et Verba, Αυτόνομο Ραδιόφωνο Ιωαννίνων, Εφημερίδα δρόμου Άπατρις (ΣΟ Ιωαννίνων), Ομάδα διακίνησης εντύπων Βιβλία Ανομίας, Κινηματικό Αρχείο Ιωαννίνων, Ενάντια στη Λήθη, Ελευθεριακή Συνδικαλιστική Ένωση (Ιωαννίνων), Ab Initio, Ανοιχτή Συνέλευση Αντιεξουσιαστών/τριων Φοιτητών/τριων Ιωαννίνων, Αθλητικό σωματείο Απείθαρχος.

Γενάρη, οπότε και κατοχυρώθηκε η υποψηφιότητα της πόλης μας, έως και το BAB πραγματοποιήσαμε πολλές συνελεύσεις για την επίλυση πολιτικών και πρακτικών θεμάτων που αφορούσαν στα διοργανωτικά, τη στέγαση και σίτιση, τη θεματολογία των εκδηλώσεων, τα οικονομικά κλπ, άλλοτε με ολομέλειες, αλλά κυρίως με την αποστολή εκπροσώπων. Νιώθουμε την ανάγκη να ομολογήσουμε πως το κλίμα υπήρξε μεταξύ μας θετικό, με την ανάλογη συναίνεση και συντροφικότητα, πράγμα που δεν επέτρεψε στις δεδομένες διαφορετικές μας θέσεις να τορπιλίσουν το ίδιο το φεστιβάλ. Αναδείχτηκε μια κουλτούρα αλληλο-υποχωρήσεων, με ταυτόχρονο σεβασμό της διαφορετικότητας κάθε συλλογικότητας, που αντιλαμβάνεται την κρισιμότητα της συλλογικής προσπάθειας για την ευόδωση ενός τόσο σημαντικού σκοπού. Φυσικά και δε θα μπορούσαμε να αποφύγουμε την παθογένεια του χώρου: υπήρξαν συνελεύσεις με μικρή συμμετοχή και άλλες που δε γίνανε καθόλου.

Τα καλά

Θελήσαμε η όλη διοργάνωση να γίνει σε ανοιχτό και δημόσιο χώρο, επιδιώξαμε την ορατότητα ως αναπόσπαστο κοινωνικό κομμάτι της πόλης. Επιλέξαμε το πάρκο Άλσος, που από τη μια διέθετε αμφιθέατρο και αφετέρου βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από το F451 και 3 καταλήψεις. Επιθυμία των διοργανωτών ήταν να μην πέσει το βάρος των εκδηλώσεων στην ελληνική κινηματική σκηνή και να αναδείξουμε περισσότερο συλλογικές παρά ατομικές θέσεις/μαρτυρίες/εμπειρίες αγώνα. Επίσης ξεκαθαρίσαμε εξ αρχής πως θέλουμε να αποφύγουμε να κυριαρχήσει το πολιτιστικό κομμάτι εις βάρος του πολιτικού. Επιπλέον αποφασίσαμε να συνοδεύσουμε το φεστιβάλ με μία διεθνιστική διαδήλωση που θα προτάσσει τους κοινούς αγώνες σε όλα τα Βαλκάνια. Νομίζουμε πως πετύχαμε αυτούς τους στόχους και με το παραπάνω. Υπήρξαν συμμετοχές από Μακεδονία, Κόσοβο, Σερβία, Κροατία, Σλοβενία, Ρωσία³ και δώσαμε χώρο να εκφραστούν συλλογικότητες που αντιμετωπίζουν μια πιο δύσκολη κοινωνική πραγματικότητα σε σχέση με την ελληνική. Κατά την άποψη μας οι 2 πιο σημαντικές στιγμές του BAB αφορούν στην παρουσίαση της 1^{ης} διαβαλκανικής αναρχικής επιθεώρησης ANTIΠΟΛΙΤΙΚΑ και της 1^{ης} αλβανόφωνης αναρχοσυνδικαλιστικής συλλογικότητας GASP από την Πρίστινα. Αν και φεστιβάλ βιβλίου, το BAB είθισται να αποτελεί συνάντηση αγωνιζόμενων από τα Βαλκάνια, οπότε και οι βιβλιοπαρουσιάσεις δεν αποτελούν το σύνολο του προγράμματος. Κάτι τέτοιο συνέβη και με την περίπτωση μας, φροντίζοντας όμως να εντάξουμε 2 στο πρόγραμμά μας. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 10 εκδηλώσεις (με παράλληλη μετάφραση στα αγγλικά), μία διαδήλωση, μία θεατρική παράσταση από τις Τσιριτσάντζουλες, ένα live με τους Renovatio και μικρές παράλληλες προβολές/εκθέσεις. Η διοργανωτική συνέλευση μερίμνησε για τη φιλοξενία και τη σίτιση των συμμετεχόντων. Συστάθηκε υποομάδα φιλοξενίας που κατένευε κόσμο σε καταλήψεις και σπίτια, ενώ υπήρξαν σύντροφοι/ισσες που σε

Αξίζει να σημειωθεί πως ο Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος δήλωσε εξ' αρχής την υποστήριξη του με την παροχή των υποδομών του, χωρίς όμως να συμμετέχει στις διοργανωτικές συνελεύσεις. Αντίστοιχα, οι καταλήψεις στέγης Σαχίνη 3 και Brooklyη προσέφεραν φιλοξενία.

³ Το NoBorder2016 της Θεσσαλονίκης και το 10ημερο Camping Αντίστασης κι Αγώνα στις Σκουριές Χαλκιδικής έβαλαν αρκετούς συντρόφους/ισσες σε διλήμματα σχετικά με τον καλοκαιρινό τους κινηματικό προορισμό, με αποτέλεσμα –όπως και εμείς- να μην μπορέσουν να παρευρεθούν και στα 3.

προσωπική βάση κανόνισαν για τη φιλοξενία τους στην πόλη (συνολικά περίπου 100 άτομα). Η κουζίνα στήθηκε στο F451 για το μεσημεριανό, ενώ και στο Άλσος υπήρχε δυνατότητα για απογευματινή, νυχτερινή και μεταμεσονύχτια σίτιση. Επίσης όλες οι εκδηλώσεις καταγράφηκαν και αναμεταδόθηκαν από το Αυτόνομο Ραδιόφωνο Ιωαννίνων.

Λόγω της ενασχόλησης και της επόμενης εμπειρίας που έχουν τα Βιβλία Ανομίας στη διακίνηση εντύπων, η διοργανωτική συνέλευση αποφάσισε να θέσει το βιβλιοπωλείο υπό την ευθύνη των Β.Α. Το βιβλιοπωλείο του ΒΑΒ είχε διαθέσιμους 611 τίτλους⁴. Ταυτόχρονα, υπήρξε προτροπή προς τα εκδοτικά εγχειρήματα να παραστούν αυτοπροσώπως για να διακινήσουν το υλικό τους. Μιας και οι διοργανωτές δεν διατηρούν σχέσεις με όλα τις εκδοτικές πρωτοβουλίες και με δεδομένες τις πολιτικές διαφωνίες ή/και πολεμικές μέσα στον α/α/α χώρο, είχαμε αποφασίσει να παράσχουμε υποδομές (τραπεζάκια/καρέκλες) και χώρο ακόμα και σε εγχειρήματα με τα οποία κάποιος από εμάς διαφωνούμε. Απαραίτητη προϋπόθεση για να συμβεί αυτό θα ήταν να αναλάβει ο ενδιαφερόμενος/η πλήρως την πολιτική ευθύνη της διακίνησης και σίγουρα όχι υπό τη σκέπη της διοργανωτικής συνέλευσης. Υπολογίζουμε ότι περίπου 650 τίτλοι ήταν διαθέσιμοι στις 3 μέρες του φεστιβάλ.

Τα κακά

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, μια τόσο μεγάλη διοργάνωση δε θα μπορούσε να στερείται αρνητικών πτυχών. Το πρόγραμμα ήταν αρκετά βεβαρημένο με αποτέλεσμα να εξαντληθούν τόσο οι συμμετέχοντες όσο και οι διοργανωτές, πράγμα που αποτυπώθηκε στην απολογιστική συνέλευση της Κυριακής 26/06. Η παράλληλη μετάφραση ξεχείλωσε τη διάρκεια των εκδηλώσεων, στερώντας ταυτόχρονα χώρο από το κομμάτι των ερωτήσεων/τοποθετήσεων (επισημαίνεται πως στα άλλα ΒΑΒ επιλέγεται η χρήση της αγγλικής). Τα μέλη των διοργανωτριών συλλογικοτήτων, έχοντας να φέρουν εις πέρας το στήσιμο και τη λειτουργία του φεστιβάλ, δεν κατάφεραν από τη μια να συμμετέχουν επαρκώς στις συζητήσεις και από την άλλη να προετοιμάσουν θεματικά stand με το υλικό και τη δουλειά των ομάδων τους. Λίγοι ήταν οι εκδότες που ταξίδεψαν ως τα Γιάννινα, ενώ ελάχιστα ήταν τα ξενόγλωσσα βιβλία⁵. Η διαδήλωση δεν είχε την αναμενόμενη συμμετοχή και παρόλο που σκόρπισε χιλιάδες τρικ σε βαλκανικές γλώσσες στους δρόμους της πόλης, δε συνοδευόταν από ένα κείμενο. Πολύ λίγες συλλογικότητες/τάσεις σε πανελλαδικό επίπεδο άδραξαν την ευκαιρία για να στήσουν θεματικό stand ώστε να παρουσιάσουν τη δουλειά τους και να στήσουν διαβαλκανικές σχέσεις. Με αυτή την έννοια το ΒΑΒ δεν κατάφερε να γίνει ο τόπος αποτύπωσης ολόκληρου του πλούτου του ελλαδικού κινήματος.

Αν και δεν αφορά άμεσα στα της διοργάνωσης, θα θέλαμε να επισημάνουμε πως η επιλογή της τοπικής ΑΚ να διοργανώσει το 2^ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ της στο ίδιο σ/κ με το ΒΑΒ υπήρξε τουλάχιστον... άστοχη.

⁴ Σαν Βιβλία Ανομίας θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλα τα εκδοτικά εγχειρήματα που μας εμπιστεύτηκαν και μας διέθεσαν τα βιβλία τους σε μεγάλες ποσότητες. Με δεδομένη την ενδημική αφερεγγυότητα, από την οποία πολλά έχουν υποστεί οι κινηματικοί εκδότες, είμαστε σίγουροι/ες πως ανταποκριθήκαμε στο έπακρο.

⁵ Η προσπάθεια μας να έρθουμε σε επαφή με την ΑΚ Press δεν είχε ανταπόκριση από την άλλη πλευρά.

Τα οικονομικά

Το οικονομικό σκέλος της διοργάνωσης, αν και αρκετά μεγάλο, τελικά υπερκαλύφθηκε. Τόσο με συνεισφορά χρημάτων από συλλογικότητες/άτομα του εξωτερικού και του εσωτερικού, όσο και με δράσεις συλλογής χρημάτων από τη διοργανωτική συνέλευση και τις ομάδες που την αποτελούσαν μεμονωμένα. Ο τελικός οικονομικός απολογισμός έδειξε ένα αξιοσέβαστο πλεόνασμα, πράγμα που, στην απολογιστική συνέλευση, συλλογικά αποφασίσαμε να αποδοθεί στο BAB2017⁶.

Συμπεράσματα για το μέλλον

Βάζουμε ένα τεράστιο θετικό πρόσημο στην όλη διοργάνωση. Νομίζουμε ότι οι αντικειμενικοί στόχοι επετεύχθησαν υπέρ του δέοντος. Ακούσαμε και μάθαμε για νέα πράγματα και άλλες πραγματικότητες, εμπνεύσαμε και εμπνευστήκαμε από τη μεθοδολογία και τις εμπειρίες των συντροφικών εγχειρημάτων που ήρθαν από αλλού, εμβαθύνουμε τις ιστορικές μας γνώσεις, ενημερωθήκαμε για τις εξελίξεις στην επαναστατική θεωρία, διευρύνουμε τους ορίζοντες μας, εμβαθύνουμε τις πολιτικές μας επαφές και σχέσεις, διαρρήξαμε την επιβαλλόμενη εθνική ομοιογένεια, αναδείξαμε έναν έμπρακτο επαναστατικό διεθνισμό. Παρά τις δυσκολίες προσαρμογής σε ένα δευτεροβάθμιο οργανωτικό μοντέλο που συμμετέχουν μόνο ομάδες και παρά την πολυπλοκότητα των θεμάτων που είχαμε να επιλύσουμε, αποδείχτηκε -εν τέλει- πως η συλλογική εργασία προς επίρρωση συλλογικών σκοπών μπορεί να είναι επιτυχημένη. Η επιτυχημένη σύμπραξη τόσων διαφορετικών ανθρώπων δε θα μπορούσε να έχει συμβεί, εάν δεν υπήρχε ένα κλίμα συνεργασιών, σεβασμού και αλληλοϋποστήριξης, που έχει υφάνει ένα πυκνό πλέγμα σχέσεων στην πόλη μας. Το φεστιβάλ τροφοδοτήθηκε από το σταθερό κοινωνικό προσανατολισμό του γιαννιώτικου α/α/α κινήματος, για αυτό και η παρουσία μας σε ένα δημόσιο πάρκο, με τόσο προπαγανδιστικό υλικό τις μέρες πριν από αυτό και με μια διαδήλωση που θέλησε να σαρώσει όλη την πόλη, αποτελεί μια φυσιολογική εικόνα ενός γειωμένου πολιτικού χώρου. Η επιλογή να μειωθεί το πολιτιστικό σκέλος του φεστιβάλ υπήρξε συνειδητή και απέδωσε καρπούς: είμαστε αυτοί και αυτές που πνιγόμαστε από τον έντυπο λόγο, που συζητάμε, που διαβάζουμε και γράφουμε βιβλία, ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός άλλου πιο όμορφου κόσμου, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την καταστροφή αυτού του άδικου κόσμου · δεν είμαστε αυτό που τα media λένε για εμάς.

Γνωρίζοντας πως διακινδυνεύουμε να θέσουμε τον πήχη ψηλά, γνωστοποιούμε την απόφαση μας να διοργανώσουμε το Ελευθεριακό Φεστιβάλ Βιβλίου Ιωαννίνων, που σε μικρότερη έκταση σε σχέση με το BAB2016, θα θέλαμε να λαμβάνει χώρα κάθε Άνοιξη. Ευελπιστούμε πως η συλλογική σοφία που αποκομίσαμε από τη φετινή διοργάνωση, θα μας απαλλάξει από όλα τα μικρά και μεγάλα λάθη στα οποία υποπέσαμε.

19/10/2016

⁶ Έως την 1^η Νοέμβρη κατατίθενται οι προτάσεις για την πόλη που θα φιλοξενήσει το BAB2017. Έως την 1^η Δεκέμβρη θα ληφθεί η απόφαση.